

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев 1866/2021
14.09.2022. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Весне Субић, председника већа, Зорана Хацића и Мирјане Андријашевић, чланова већа, у парници тужиоца АА, из ..., ..., чији је пуномоћник Мирослав Васић, адвокат из ..., против тужених ББ, новинара недељника „НИН“ д.о.о. Београд, ВВ, одговорног уредника недељника „НИН“ д.о.о. Београд и издавача „НИН“ д.о.о. Београд, чији је заједнички пуномоћник Душан Стојковић, адвокат из ..., ради накнаде штете, одлучујући о ревизији тужиоца изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду ГжЗ 209/2020 од 12.11.2020. године, у седници већа одржаној 14.09.2022. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ, као неоснована, ревизија тужиоца изјављена против пресуде Апелационог суда у Београду ГжЗ 209/2020 од 12.11.2020. године.

ОДБИЈА СЕ, као неоснован, захтев тужених за накнаду трошкова ревизијског поступка.

Образложење

Пресудом Апелационог суда у Београду ГжЗ 209/2020 од 12.11.2020. године, ставом првим изреке, одбијена је као неоснована жалба тужиоца и потврђена пресуда Вишег суда у Београду ПЗ 208/19 од 21.02.2020. године, у ставовима првом и другом изреке, којима је одбијен као неоснован тужбени захтев да се обавезу тужени да тужиоцу, на име накнаде нематеријалне штете за претрпљене душевне болове због повреде части и угледа, солидарно исплате износ од 2.000.000,00 динара са законском затезном каматом од 23.02.2016. године до исплате и обавезан тужилац да туженима накнади трошкове парничног поступка у износу од 291.000,00 динара. Ставом другим изреке, одбачена је као недозвољена жалба тужиоца изјављена против става трећег изреке првостепене пресуде, којом је одбијен као неоснован захтев тужених да се обавезу тужилац да им на износ досуђених трошкова поступка исплати законску затезну камату од дана пресуђења до исплате. Ставом трећим изреке, одбијени су као неосновани захтеви парничних странака за накнаду трошкова другостепеног поступка.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, тужилац је благовремено изјавио ревизију, због битне повреде одредаба парничног поступка и погрешне примене материјалног права.

Тужени су поднели одговор на ревизију.

Испитујући побијану пресуду, у смислу члана 408. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“, бр. 72/2011....18/2020), Врховни касациони суд је оценио да ревизија тужиоца није основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности, а у поступку пред другостепеним судом нису учињене ни друге битне повреде одредаба парничног поступка из члана 374. ст. 1. и 2. ЗПП, због којих се ревизија може изјавити. Наводе у ревизији којима се указује да је у поступку учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 12. ЗПП, Врховни касациони суд није ценио, јер се ревизија из овог разлога не може изјавити у смислу члана 407. ЗПП.

Према утврђеном чињеничном стању, дана ...2016. године у издању листа недељника „НИН“, у рубрици „Друштво“ објављен је текст са наднасловом: „...“, са насловом: „...“ и поднасловом: „...“. Текст је потписан од стране тужене ВВ.

У тексту је објављено: „ГГ, ... из ... на ... у ..., био би данас срећно ожењен, можда и ..., да му АА није „уништио живот“, како је дечак завапио у свом, испоставило се, „опроштајном писму“ од ...1999. године. Али ГГ је мртав, разнео се ручном бомбом два месеца од тада, у ... код ... Или му је у томе неко „помогао“, у шта отворено сумња ДД, некад ... из ... ДД би, опет, био ... да је био другачији одзив на његове доказима утемељене оптужбе. Овако „отеран“ из ..., постао је цивил окренут ширењу „истине о ... сексуалној склоности према ...“, као и упозоравању да бивши ... уз помоћ многих из врха ..., истражних полицијских и судских органа, политичара на највишим нивоима власти наше суседне државе, на све начине покушава то да заташка. И све би се то можда и заборавило у овој глувој и загађеној јавности, навиклој на најразличитије афере без судског епилога, да на једној телевизији није недавно наступио ДД и подсетио нас на многе чињенице и документе трагичне смрти ГГ. О скандалозном понашању ..., у којој се толеришу педофилија и поткупљивање жртава из сиромашних породица, хомосексуалне оргије, разуздана пијанства, шверцовање ... мобилијара из ... са све подмићивањем граничара. О аутоматском оружју испод кревета ... О томе како је и сам био принуђиван и убеђиван да са АА има ... које иначе ... званично сматра противприродним, па већ 16 година обилази државне установе, патријархе (... и ...), свештенике и медије и о томе нуди конкретне доказе, али помака у истрази нема. И, како каже, кад нешто и крене, одмах стане услед притисака из црквених и политичких кругова. Екипа „НИН“-а кренула је трагом ових оптужби, не прихватајући да се ова мрачна истина утопи у мору свеопштег ћутања. И трагом изјаве патријарха ... да је „спорно питање“ окончано АА пензионисањем у ..., познатијем као ... у ..., поштен човек би очекивао да место где данас живи владика АА буде „покајнички кутак“, нека испосница за искајавање грехова. Уместо тога пред нама се указује највелелепније здање у свим српским епархијама. ... двор у ..., зван „малим ...“, због скупоценог намештаја, ништа је спрам новије АА „задужбине“. То чудесно здање ничим не припада сеоском предграђу ..., одакле су се пре само две деценије регрутовали војници за крвав братоубилачки рат. По њему се, међутим, види ко је из тог рата профитирао. Комплекс раскошних грађевина, са све позлаћеним куполама, подсећа на луксузне хотеле на плажама Египта. Сличан манастир постоји „само у Русији, и још негде“, како истиче један упућени посетилац. Поносно, премда таква раскош нема везе са

Христовим учењем. „Ту је са леве стране дом за старе и болесне, ту је АА, о њему брину три монахиње“, каже једна мештанка. Друго „не би да коментарише“, иако можда зна да је једини становник виле од пет спратова, све у мозаицима, ... АА. Монахиње које о њему брину не треба да се плаше насртаја, цинично каже пролазник, јер АА су „жене прљаве и одвратне“, како је његове изразе преносио ДД. У гиздавој унутрашњости цркве највише буни нацрт олтарских икона, са назначеним ценама од 350 до преко 2.000 ... „Иконе могу да се откупе у духовном смислу“, објашњава монахиња, што значи да се на име прилога верника ексвладика моли за здравље и слично приложника, односно да се представе светаца фиктивно препродају. У још директнијем преводу: никад доста новца. Очи боду ознаке „купљено“ на ... (2.100 ...) и другим шемама икона, као и „заузето“ на ..., апостолима ... .. Колико ли кошта опрост грехова? Кад смо већ ту, желимо да чујемо и страну „Преосвећеног“ АА. Дозволу за званични пријем немамо, јер је садашњи епископ ... био одсутан у дане када смо је тражили. „Управо је отишао“, говорила је монахиња за пензионисаног владику. У свом гланц новом, блиставом „аудију“, затамњених, можда и блиндираних прозора, као у крими серијама. Ипак, среброљубље је ништаван грех према другим, за које АА терети ДД. Рецимо, присиљавању малолетника да са њим „опште“, или „убеђивању“ да „се скину, да им види груди и проучи како су грађени“ и скупим поклонима и добрим намештањима које је делио заузврат. Предложима да се подводе дечаци из ОШ „... од ...“, где је ДД био учитељ веронауке. Зато идемо даље, трагом оптужби, ка манастиру ..., „леглу разврата“, по ДД речима. „АА је добар, силне цркве је подигао по ...“, уверен је пролазник кога питамо за правац, а он седа у кола, да нам боље објасни. То што су се „против владике уротили“ чиста је „политика“, сигуран је. Не верује ни да је Педофил, јер „где је старом човеку до таквих глупости?“. Да ли је наиван или се само прави да би имао превоз до свог одредишта? Човек је у праву, свуда нови храмови и аветињски празне цркве које се нижу дуж пута за скретање ка ... Очигледно је да су у њих уложени велики новци, што одудара од околине. Тамо почиње друга прича, типична сеоска, много, много тужнија. Пут савија у брда и одједном пред нама је тражено сеоце, са црквом у центру. Огромна је, то је „највећи манастирски храм у ...“, открива в.д. игумана ... У припрати цркве сахрањени су делови посмртних остатака ГГ, по сведочењу ДД. Међутим, црква званично негира да се такав укуп икада догодио. ... би желео да причамо „о нечем позитивном“. Не о немилостиво догађају, о несретном ГГ који се ту разнео, а због чега в.д. игумана подозрева да смо заправо дошли. Прави повод смо са разлогом сакрили, вероватно не би био вољан да нас прими, као што сад неће ни реч више да изустити о „чињеници да је дечак страдао“. Апелује да пишемо о лепим стварима, хришћанској љубави, благодети краља ... који је изградио цркву, обнови традиције суживота локалне пастве и братије, замрле последњих деценија. Не да се „поводимо за сензацијама, јер НИН су новине од угледа“. Скроз га разумемо, примио нас је добронамерно, али сад може да буде позван на одговорност. Зато и не жели да се фотографише. Дуго стоји на капији, што је или израз поштовања према гостима и захвалности због доласка. Или само жели да буде сигуран да смо отишли. Сцена донекле личи на ону коју нам доцније описује ДД. Када је њега испраћао ДД очију пуних наде да ће се брзо вратити и избавити га из „заточеништва“. Несрећом, није стигао на време да спречи трагедију. Шта о свему мисли народ који је у своје време хтео да га линчује, јер је као ђакон при ... двору био симбол АА озлоглашене праксе? Нема нигде никог, па улећемо у двориште угледног ... домаћина, вољног да прича, али анонимно. Он се сећа давног догађаја, чак и имена потписника полицијског записника, ЂЂ. Сећа се и „дечка, тихог и повученог“. „Све се завршило преко ноћи“, каже за извештај о ГГ самоубиству, у који лично не верује. „То је било време страховладе ...

странке, повезане са Црквом, па се о свему само потајно говорило“, образлаже. Сад је се житељи једва и сећају или се не усуђују да о њој прозборе. Јер „АА је и даље моћан иако пензионисан“, упозорава. И стварно, у радњи наспрам цркве, сви слежу раменима на помен кобног случаја. Атмосфера постаје тескобна. „Питајте тамо у кафићу“, и продавачица би да нам што пре види леђа. Ни тамо „нико ништа не зна“, ни у успутним радњама. Као да су сви положили завет ћутања. Неко из страха, неко из неверице да се „то“ заиста догађало, а можда има и таквих из организоване мреже подвођења. Ти што не верују (ако их има), сигурно нису видели снимке који су постављени на интернету и који приказују само „делић ужаса“ за који се АА сумњичи. Видео-записи су тајно снимљени у постељи ексвладике, камером у сату једног од његових малолетних љубавника. И били намењени АА уцени. Међутим, у полицијској акцији, по налогу српског тужилаштва и у сарадњи са ДД, снимци су одузети уцењивачима, а ови ухапшени. Али, главни глумац „порнића“ са децом у облапорном загрљају поштеђен је и од истраге. Видео-доказима педофилије, чију је аутентичност потврдила полиција, врх СПЦ је располагао још много раније. Али, дозволио је да оду у етар само да би се АА компромитовао пред изборе за патријарха, каже ДД. „Пошто су послужили сврси, није било више разлога да се случај процесуира“, открива. Било је довољно да оде у пензију и да тамо, у благостању, сачека да случај правно застари. Кад су државни органи у питању, нема коме се ДД није обратио, све до бившег председника ЕЕ и кабинета садашњег премијера ЖЖ. Почетно интересовање увек би се завршавало крахом воље да се ствар истера до краја, што доказује спрега између Цркве и државе. Синод је, на пример, на основу пријаве тројице малолетника, оформио комисију за истраживање педофилије. Кривицу АА је тада потврдило око 40 свештеника. Уместо да заврши на црквеном суду, захваљујући везама у политичком врху ... и „подмићивању неких епископа“, АА су само пензионисали. Међутим, случај тиме није окончан, јер унутар Цркве постоји жеља да се истина открије, али, како каже ДД, чекају за то повољније прилике. Слично је и у званичном судском поступку: докази су приложени, кривица доказана, али пресуда годинама није изречена. „Да је било ко други у питању, давно би освануо на билбордима као велики успех нашег правосуђа“, закључује ДД. Пита се како да има поверење у своју државу или људе у епископским одорама? Како да разуме тај страх, ту повезаност интереса, то злокобно ћутање? Гордо и само(за)довољно игнорисање истине? Како да живи тако отрован? ДД ипак каже да нема намеру да одустане од правде и истине. Зато главни адут још држи у рукаву. То су нови докази о злоделима АА и његовом заташкавању. Не прихвата да је за Српску православну цркву случај АА окончан његовим пензионисањем. Као што се не мири ни са тим да ће у правним марифетлуцима и одуговлачењима овај случај застарити. Спремио је документа која до сада није показивао и чека ту фамозну вољу.

У оквиру текста објављена је фотографија конака у манастиру ... испод које је написано: „Скромно здање монашког конака у манастиру ..., где проводи покајничке дане пензионисани АА“, као и фотографија испод које је наведено: „АА двори на којима би могли да му позавиде и шеици: манастир грађен по узору на руске храмове“.

У писмену насловљеном са „Извињење“ наведено је: „Свјестан погубних последица које могу изазвати моје нетачне изјаве, које сам давао у разна времена, на различитим местима, против Епископа АА, преко мог адвоката Душка Томића, упућујем јавно извињење поштованом Епископу ... Г. АА. Нетачне су моје тврдње које сам приписивао његовом моралном лику, дотичући се његових сексуалних оријентација, које је наводно према мени примјењивао. Због својих лажних тврдњи

дубоко и искрено се кајем. Све то је било плод моје маште, личне душевне несређености и жеље да из свега овога извучем неку материјалну корист. Ово извињење сам морао упутити преко посредника, јер уважени Владика, оправдано, не жели више никакве контакте са мном. Обећавам да ћу све негативно што сам писао и говорио оповргнути, ако то неко употреби против Епископа АА. Још једном молим Епископа АА, да ми опрости што сам му покушао уништити ауторитет који несумњиво има уважени Епископ. Молим Господина епископа АА да ово моје извињење не злоупотреби против мене на било који начин, јер понављам да је све то био плод моје грозне маште, али и жеље за материјалном користи. На крају желим још једном истаћи, а то сам истицао више пута у писмима упућеним Господину епископу, да сам свештенички чин и живот у манастиру напустио само из разлога што у том звању нисам нашао себе. И данас сам, Богу хвала, веран члан своје Цркве, као обичан верник, али дубоко несређан што сам злоупотребио добротиниство Господина Епископа АА, Београд, ...2010. године“. Писмено је потписано од стране ДД, а на истом се налази и печат и меморандум Душана Томића, адвоката из ...

Тужилаштво Босне и Херцеговине послало је допис од 30.12.2014. године АА, којим се именовани обавештава да је то тужилаштво у смислу члана 216. став 3. Закона о кривичном поступку Босне и Херцеговине дана 21.08.2014. године донело Наредбу о неспровођењу истраге против њега због кривичног дела обљубе над немоћним лицем из члана 184. став 2. Кривичног закона РС и кривичног дјела тешко убојство из члана 128. став 1. тачка 2. Кривичног закона РС, јер из пријаве и пратећих списа је очигледно да пријављена дјела нису кривична дјела за чије поступање би по Кривичном закону БиХ и Закону о кривичном поступку БиХ, било надлежно тужилаштво/тужитељство БиХ. Наредбом о неспровођењу истраге Окружног тужилаштва источно Сарајево, подручна Канцеларија Власеница од 07.11.2011. године одређено је да се неће спровести истрага по пријави од 20.09.2011. године Генералног секретара и адвоката ... амбасаде „...“ Душка Томића, а због наводно фингираног самоубиства ... ГГ ...1999. године у мјесту ..., општина ..., у манастиру ..., јер не постоји основ сумње да је почињено кривично дјело за које се гони по службеној дужности, већ се ради о самоубиству ГГ, рођеног ... године.

На овако утврђено чињенично стање, правилно су нижестепени судови применили материјално право из одредби Закона о јавном информисању и медијима, цитираних у образложењу првостепене пресуде и оценили да тужбени захтев није основан, односно да у конкретном случају нема одговорности тужених за штету коју тужилац тврди да је претрпео услед објављивања спорног чланка.

Неосновано се наводима ревизије оспорава правилна примена материјалног права.

Информације објављене дана ...2016. године у штампаном издању недељника „НИН“ су информације и мишљења о тужиоцу као јавној личности о којој јавност има оправдан интерес да зна. При том су тужени приликом објављивања спорног текста, односно саопштавања информација које се односе на тужиоца, поступили са пажњом примереном околностима, односно пажњом коју су новинару налагале и допуштале околности конкретног случаја, имајући у виду да спорни текст садржи информације преузете из изјава ДД датих у телевизијској емисији „...“ аутора ЗЗ и туженој новинарки као аутору спорног текста, које изјаве он није демантовао након што је

текст објављен, нити је у свом исказу датом пред судом спорио да су у спорном тексту верно пренете. Поред наведеног, аутор спорног текста је поступајући у складу са обавезом дужне новинарске пажње пре објављивања текста позивала Владичански двор у ..., како би тужиоцу поставила питања и дала му могућност да се изјасни у вези информација добијених од другог лица у вези са тужиоцем, али јој запослени нису омогућили да разговара са тужиоцем, условљавајући такав разговор благословом и претходном најавом, а такву прилику аутор текста није успела да искористи и на лицу места приликом посете манастиру ..., познатијем као манастир ..., јер је тужилац том приликом напустио двор и одбио да разговара са новинарком екипом.

Дакле, да ли је истинитост информације проверена довољном пажњом, анализира се у контексту разумних, новинару доступних мера и средстава. Ово питање се мора разматрати у светлу ситуације у којој се новинар нашао у критичном тренутку пре објављивања. Од новинара се не захтева утврђење истинитости чињеница као у судском поступку (подударност са стварношћу и отклањање сваке разумне сумње), а за слободу изражавања и објављивања чињеничних исказа није нужно постојање доказа њихове апсолутне истинитости, већ је довољно слободно изразити и објавити информацију пошто се она претходно на примерен начин провери. Тужилац није желео да искористи могућност да се пре објављивања текста изјасни на наводе других лица које се на њега односе, а спорни текст садржи верно пренету изјаву ДД и изјаве других саговорника (пролазника и мештана) са којима је екипа „НИН“-а имала прилике да разговара на терену, у околини манастира .... Притом су информације за које тужилац тврди да су подобне да повреде његову част и углед стављене под наводнике, на који начин је читаоцима јасно стављено до знања да су продукт изјава саговорника новинара, наведен је и извор информације односно од ког лица оне потичу, а спорни текст садржи и информације након којих је стављен знак упитника, из чега произлази су се тужени дистанцирали од информације и читаоцима оставили сумњу у њену истинитост, јер оно што је неизвесно и несигурно није приказано као извесно и поуздано. С друге стране спорни текст садржи и изјаве саговорника из којих не произлази негативна критика тужиоца, што указује да је приступ новинара при писању текста био непристрасан.

Имајући у виду наведено правилно су нижестепени судови оценили и да спорним насловима и информацијама објављеним у тексту није повређена претпоставка невиности тужиоца. У тексту су пренете информације из изјаве ДД у вези са самоубиством ГГ као и делови садржине опроштајног писма ГГ, из којег произлази да повезаност тужиоца са тим догађајем постоји, али у спорном тексту тужилац није означен извршиоцем кривичног дела, већ је управо супротно, констатована чињеница да у судском поступку правноснажна судска пресуда против тужиоца као учиниоца неког кривичног дела није донета.

Право на слободу изражавања прописано је у одредби члана 10 став 1 Конвенције за заштиту људских права и основних слобода, тако што свако има право на слободу изражавања. То право укључује слободу поседовања сопственог мишљења, примање и саопштавање информација и идеја без мешања јавне власти без обзира на границе. Док је слобода изражавања правило, ограничења тог права су међутим, изузеци, које као и друге изузетке од правила, треба тумачити у ужем смислу. Ограничења слободе изражавања прописана су у одредби става 2. члана 10. Конвенције, тако што, између осталог, једно од тих ограничења представља и заштита

угледа и других људских права. Спорни текст садржи и информације о изгледу Владичанског двора у ..., месту и начину живота тужиоца и његовом аутомобилу, али су по оцени Врховног касационог суда употребљени изрази вредносни суд, закључци и изражена критичка мишљења као продукт мисаоног процеса и представљају лични став тужених о изгледу Владичанског двора у ... и аутомобилу тужиоца, који није ни претеран, с обзиром да је, имајући у виду објављене фотографије, заснован на извесној чињеничној основи.

Због свега наведеног, и по мишљењу Врховног касационог суда, објављене информације нису лезионо способне односно подобне да повреде част и углед тужиоца, због чега му не припада право на накнаду нематеријалне штете коју тужбом тражи, како су то правилно оценили нижестепени судови, па је применом члана 414. ЗПП донета је одлука као у ставу првом изреке.

Туженима не припада право на накнаду трошкова ревизијског поступка, јер састав одговора на ревизију није била нужна радња за одлучивање у ревизијском поступку, па је применом члана 165. ЗПП одлучено као у ставу другом изреке.

**Председник већа - судија
Весна Субић,с.р.**

За тачност отправка
управитељ писарнице
Марина Антонић